

TWENDE RAFIKI!

Kort Swahili kurs

SAFARI REISER
AFRIKA .NO

Innholdsfortegnelse

Introduksjon	2
Hilsener og introduksjoner	3
Formelle hilsener	4
Å introdusere seg	5
Å ta farvel	6
Typiske ord og uttrykk	7
Veibeskrivelser og dine første setninger	8
Grunnleggende swahili grammatikk	9
Bruk av verb	9
Enkle setninger å bruke på safari	10
Dyr under og etter safari	12
The Big Five	12
Andre dyr	13
Været	14
Enkle setninger om været	15
Planter, frukt og mat	16
Planter og trær	16
Frukt	17
Mat og drikke	18
Lokale retter	19
Fortell hva du føler	20
Tillegg	21
Tabell 1. Personlige pronomen	21
Tabell 2. Ofte brukte tidsmarkører	21
Tabell 3. Spørreord	22
Tabell 4. Tall	23
Tabell 5. Snakk om interessante ting du ser	24
Syng på swahili	25

Introduksjon

Karibu sana, eller: du er hjertelig velkommen! Du er hjertelig velkommen til dette korte swahili-kurset, der du lærer det grunnleggende i dette vakre østafrikanske språket.

Swahili (eller kiswahili) og engelsk er nasjonalspråk i flere østafrikanske land, og swahili er det mest utbredte morsmålet i Afrika. Mange snakker også et stammespråk. I noen land er swahili det vanligste språket (Tanzania), i andre er det mer vanlig å bruke engelsk eller swahili i en blanding med de andre språkene (Kenya, Uganda).

Grunnleggende swahili er ikke vanskelig å lære. Uttalen er ganske enkel, med kun fem grunnleggende vokaler som uttales fonetisk. Med andre ord, det du ser er det du får. Selv typiske lyder som mn- (mnazi: kokospalme), ng- (ng'ombe: ku) eller nn- (nne: fire) uttales fonetisk. Hvis du deretter legger trykk på den nest siste stavelsen i et ord, har du nesten alltid rett.

Ikke føl deg presset til å formulere alt grammatisk korrekt, og prøv heller å blande og sette sammen det du har lært. Språk er et verktøy for å kunne kommunisere. Så lenge du klarer å gjøre budskapet ditt forståelig, er det en suksess! Husk dette, så kommer du snart til å ha enkle samtaler på swahili.

God fornøyelse!

Tekst og kurs av: Junyang Shen & Esther Frasz

Hilsener og introduksjoner

Hilsener er viktig for dem som har swahili som morsmål. De bruker ofte et par minutter på å hilse på hverandre. Så det er nyttig å lære noen grunnleggende hilsener. Øv gjerne på hilsenene nedenfor med lokalbefolkningen underveis på reisen. Når du anstrenger deg for å lære kulturen deres, blir du nok møtt med vennlighet tilbake.

De vanligste formene for hilsener på swahili betyr alle «hvordan har du det», men de finnes i forskjellige former. Den mest brukte frasen, som nevnt nedenfor, brukes mest i uformelle sammenhenger:

- Mambo? + Poa.
- Hvordan går det? + Bra.

Alternativt bruker folk i og rundt turistområder «jambo!» for å hilse på besøkende, og du kan svare med det samme: «jambo!»

FUN FACT

Det finnes mange varianter av det vanlige uttrykket «mambo, poa», og de fleste har lignende betydninger. Når man hilser, bruker man vanligvis flere hilsener frem og tilbake, som vanligvis følges av et håndtrykk eller knoke mot knoke. De forskjellige variantene følger deretter etter hverandre i forskjellige kombinasjoner.

Vanlige varianter: *mambo vipi, vipi, sasa hizi, mzima wewe, uko poa*, ELLER *salama* som det første spørsmålet, deretter etterfulgt av en rekke svar: *safi, mzuri, salama, fresh, mzima, baridi* og så videre.

Formelle hilsener

På hoteller eller i mer formelle sammenhenger kan du bruke følgende hilsener:

- *Habari (gani)? eller Habari yako? + Nzuri (sana).*
- *Hvordan går det? + (veldig) bra.*

- *(Habari) za asubuhi/ mchana/ jioni? + Nzuri (sana).*
- *God morgen/ ettermiddag/ kveld! + (veldig) bra.*

- *Nafurahi (sana) kukuona.*
- *Det er (veldig) hyggelig å møte deg (men i noen land heller: jeg er glad for å se deg).*

Det finnes en egen måte å hilse på folk som er eldre enn deg, som noen ganger diskuteres da den skaper et hierarki. Det sees likevel hovedsakelig på som et tegn på respekt. Barn kommer vanligvis til å hilse på deg på denne måten, og noen ganger til og med insistere på marahaba. En hilsen mellom en eldre (-) og en yngre (+) startes alltid av den yngre, og går vanligvis slik:

+ *Shikamoo!*

- *Marahaba. Hujambo?*

+ *Sijambo.*

+ Respekt til deg (eller bokstavelig: tar på beinet ditt!).

- Velkommen / Hallo. Går det bra?

+ Det går bra

Å introdusere seg

For å presentere deg kort, kan du si:

- *Mimi naitwa Jonas / Jina langu ni John.*
Jeg heter Jonas.
- *Natoka Uingereza / Marekani.*
Jeg kommer fra England / Amerika.
- *Nina miaka thelathini (30).*
Jeg er 30 år gammel.

For å uttrykke takknemlighet og for å svare, kan du si:

- *Asante (sana)! Nashukuru!*
- Takk (mange takk)! Jeg er takknemlig!
- *Karibu (sana)!*
- Du er (meget) velkommen!

Å ta farvel

Det finnes flere måter å ta farvel på, men det viktigste å huske er at hvis det finnes en mulighet for å se hverandre igjen samme dag, sier folk vanligvis *baadaye* (senere). Hvis ikke, sier de enten *kesho* ((ser deg) i morgen) eller en av adjøene nedenfor:

- *Kwa heri!*
- Farvel (til en person).
- *Kwa herini!*
- Farvel (til flere personer).
- *Tutaonana!*
- Vi sees igjen!
- *Usiku mwema!*
- God natt!

09/25

6

AFRIKA SAFARI B.V. Prinsenland 26, 2675 EK Honselersdijk
TEL +31 174 788 101 **E-POST** norge@africasafaritrips.com
HANDELSKAMMER 84654058 **MOMS** NL 8632 99672 B.01
IBAN NL84 RABO 0376 9475 27 **SWIFT/BIC KODE** RABONL2U

Typiske ord og uttrykk

Her er noen flere ord/uttrykk/setninger som du mest sannsynlig bruker daglig.

Ja	<i>Ndiyo</i>
Nei	<i>Hapana</i>
Vær så snill	<i>Tafadhali / naomba</i>
Okei	<i>Sawa</i>
Unnskyld meg / beklager	<i>Samahani / pole</i>
Venn	<i>Rafiki</i>
Dårlig	<i>Mbaya</i>
Bra	<i>Mzuri</i>
Shilling	<i>Shillingi</i>
Kan du gi meg...?	<i>Naomba...?</i>
Pris	<i>Bei</i>
Reduser / senk (prisen) litt	<i>Punguza (bei) kidogo</i>
Hvor mye koster (dette)?	<i>(Hii ni) shilingi ngapi?</i>
Hvordan sier du dette på swahili?	<i>Unasemaje kwa Kiswahili?</i>
Jeg forstår ikke	<i>Sielewi</i>
Ta det rolig	<i>Pole pole</i>
Ofte brukt uttrykk for medfølelse	<i>Pole!</i>

FUN FACT

Swahili er et språk som ikke bare består av ord, men også av lyder. Ja og nei, brukes for eksempel knapt og indikeres ofte med en lyd (*ah ah* for nei, *eeeh* for ja) eller gest (risting på hodet for nei, sakte heving av haken og øyenbrynene for ja). Og hvis du adresserer en mann ved navnet hans, vil han vanligvis svare med «*naam*», mens en kvinne vil svare med «*abeh*» i stedet for å bruke ja eller nei.

Uttrykk for overraskelse (*dah!*), misbilligelse (*duh!*) og sterk misnøye (*tsss*) er også vanlige, og endringer i tonehøyde brukes for å understreke betydningen (*kule* betyr for eksempel «der borte», men når det sies i en høy tone betyr det «langt der ute»). Sjekk også [dette klippet på Instagram](#) for å få en idé om hvordan lyder og gester brukes.

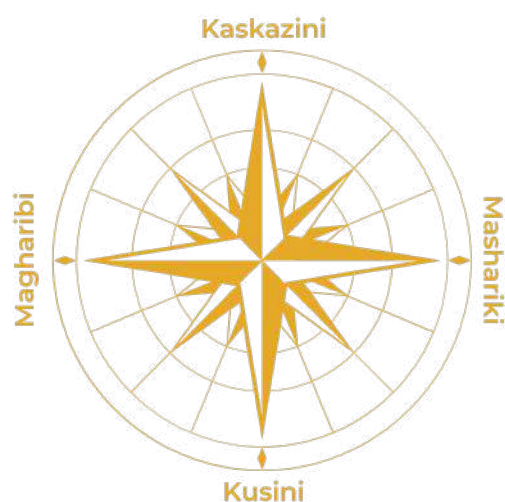

Veibeskrivelser og dine første setninger

Når du er på safari i nasjonalparkene, kan det være veldig nyttig å lære seg veibeskrivelser på swahili. I denne delen lærer du litt nyttig vokabular og grunnleggende grammatikk, slik at du kan lage dine egne setninger. I tillegg er det også noe nyttig informasjon du kanskje vil lære. Ikke glem å sjekke det ut!

Litt grunnleggende vokabular for å gi veibeskrivelser:

Foran	<i>Mbele</i>
Bak	<i>Nyuma</i>
Venstre	<i>Kushoto</i>
Høyre	<i>Kulia</i>
Opp	<i>Juu</i>
Ned	<i>Chini</i>
Der	<i>Pale</i>
Her	<i>Hapa</i>
Rett	<i>Moja kwa moja</i>
Hjørne	<i>Kona</i>
Rundkjøring	<i>Kiplefti/uzunguko</i>
Vei	<i>Bara bara</i>
Hvor er...?	<i>...iko wapi?</i>
Kjør	<i>Nenda</i>
Stopp! (bilen)	<i>Simama!</i>
Dra tilbake (til)...	<i>Rudi...</i>
Kjør langsomt	<i>Pole pole</i>

FUN FACT

De som snakker swahili blander ofte swahili med engelske ord og uttrykk, og lager sin egen form for engelsk, vanligvis kalt swanglish. En morsom detalj er at folk ofte setter en i bak ethvert ord som høres engelsk ut, bortsett fra når det faktisk har en. Så folk tar en «tax» for å dra til en «part» på «bichi» (De tar en taxi for å dra til en fest på stranden). Andre eksempler på swanglish-ord er: *soseji, komputa, spika, spea, subofa, feni, jenerata, shati, laini, ofa, karoti, begi* (kan du tyde dem??)

Grunnleggende swahili grammatikk

Et komplett swahili-verb starter med «ku», som forsvinner når det bøyes. Det er nyttig å lære noen verb som brukes ofte, som for eksempel:

Å gå	<i>Kuenda</i>
Å fortsette	<i>Kuendelea</i>
Å spise	<i>Kula</i>
Å sove	<i>Kulala</i>
Å se på	<i>Kuangalia</i>
Å se	<i>Kuona</i>
Å se etter	<i>Kutafuta</i>
Å forstå / å være oppmerksom / å kjenne (en person)	<i>Kufahamu</i>
Å vende/ dra tilbake	<i>Kurudi</i>
Å kunne	<i>Kuweza</i>
Å stoppe / å stå	<i>Kusimama</i>
Å ville	<i>Kutaka</i>
Å like / å elske	<i>Kupenda</i>

Nå kan du snart lage dine egne setninger med vokabularet ovenfor. Men før du lager en setning på swahili, er det viktig å lære noen grunnleggende regler.

Bruk av verb

På swahili finnes det mange varianter av verb. I motsetning til engelsk, hvor hvert ord skrives separat, kan en setning på swahili ofte bare være ett ord basert på varianten av verbet. Strukturen ser slik ut:

subjekt + tempus + objekt + verb

feks. *Ninakupenda* betyr jeg elsker deg.

For å dekonstruere:

*Ni**+*na*+*ku*+*penda* = jeg elsker deg med *na* som indikerer enkel presens.

*Vær oppmerksom på at når du snakker om deg selv (I), utelates ofte *ni*-. Så selv om du på papiret ville sagt (*mimi*) *ninakupenda*, sier folk vanligvis: *nakupenda* i dagligtale.

For å sette inn andre pronomen i et verb, bruk listen nedenfor. Du finner flere pronomen i [tillegget](#).

Swahili	Norsk	Swahili example	Norsk eksempel
<i>ni-</i>	jeg	<i>(ni)nalala</i>	jeg sover
<i>u-</i>	du	<i>unalala</i>	du sover
<i>a-</i>	han/hun/det	<i>analala</i>	han/hun/den sover
<i>tu-</i>	vi	<i>tunalala</i>	vi sover
<i>mn-</i>	dere	<i>mnalala</i>	de sover
<i>wa-</i>	de/dem	<i>wanalala</i>	de sover

Enkel tempus er:

na (nåtid) -> *tunaenda* -> vi drar

ta (fremtid) -> *tutaenda* -> vi kommer til å dra

li (fortid) -> *tulienda* -> vi dro

Enkle setninger å bruke på safari

Her er noen nyttige eksempler du kan bruke på safari:

- *Tunaenda wapi sasa?*
- Hvor drar vi nå?
- *Twende!*
- La oss dra!
- *Tunasogea mbele kutafuta simba.*
- Vi drar videre for å lete etter løven.
- *Angalia kushoto/ kulia! Kuna simba analala.*
- Se til venstre/ høyre! Der sover en løve.
- *Naomba tuendelea sasa? Twende kutafuta twiga.*
- Kan vi fortsette videre? La oss se etter sjiraffer.

- *Simama! Nilimuona chui.*
- Stopp! Jeg så en leopard.
- *Rudi pale, kuna tembo.*
- Dra tilbake dit, hvor det er en elefant.
- *Je, tuache safari ya leo na turudi hotelini? Tutakula pamoja badaaye.*
- Vil du stoppe turen for i dag og dra tilbake til hotellet? Vi spiser sammen senere.
- *Samahani, sielewi. Naomba uongee Kiingereza.*
- Beklager, jeg forstår ikke. Vennligst snakk engelsk.

FUN FACT

Med unntak av ord og lyder, brukes gester i stor grad som en form for kommunikasjon, og noen ganger motsatt av det du er vant til. Tallet fem indikeres for eksempel ofte ved å løfte en knyttet neve, i stedet for en åpen hånd med fem utstrakte fingre. Å be noen om å komme gjøres ikke med håndflaten opp, men ned. Håndtrykk er viktig når man hilser og kommer i forskjellige varianter. Sørg for å bare bruke høyre hånd når du håndhilser eller gir noen noe, da venstre hånd forbindes med å gå på do (!), og å bruke den blir derfor sett på som støtende.

Frykt ikke hvis noen slår en hånd langs halsen og lidenskapelig utbryter «*haki ya Mungu!*» – de truer deg ikke på livet, men banner til Gud om noe.

Dyr under og etter safari

Folk fra hele verden besøker land i Øst-Afrika for å se ville dyr i sitt naturlige miljø. Det er nyttig å kunne navnene på dyrene du ser oftest på safari, og det mest berømte er sannsynligvis *simba* (løve).

Ikke bli overrasket om du ikke hører noen av ordene nedenfor fra sjåføren når du er på safari, spesielt når han/hun snakker på radioen. Det er fordi de bruker sjargong, en rekke kodeord for å referere til dyrene. Dette kan være et interessant tema å diskutere med safariguiden din.

The Big Five

Bøffel	<i>Mbogo / nyati</i>
Elefant	<i>Tembo / ndovu</i>
Neshorn	<i>Kifaru</i>
Løve	<i>Simba</i>
Leopard	<i>Chui</i>

Andre dyr

Dyr	<i>Wanyama</i>
Antilope	<i>Swara</i>
Fugl	<i>Ndege</i>
Katt	<i>Paka</i>
Gepard	<i>Duma</i>
Kylling	<i>Kuku</i>
Sjimpanse	<i>Sokwe</i>
Okse / kveg / kyr	<i>Ng'ombe</i>
Trane	<i>Korongo</i>
Hund	<i>Mbwa</i>
Esel	<i>Punda</i>
Sjiraff	<i>Twiga</i>
Geit	<i>Mbuzi</i>
Gorilla	<i>Gorila</i>
Flodhest	<i>Kiboko</i>
Hest	<i>Farasi</i>
Hyene	<i>Fisi</i>
Mygg	<i>Mbu</i>
Gris	<i>Nguruwe</i>
Vortesvin	<i>Ngiri</i>
Villsvin	<i>Ngiri</i>
Gnu	<i>Nyumbu</i>
Sebra	<i>Punda milia</i>

09/25

3

AFRIKA SAFARI B.V. Prinsenland 26, 2675 EK Honselersdijk
TEL +31 174 788 101 **E-POST** norge@africasafaritrips.com
HANDELSKAMMER 84654058 **MOMS** NL 8632 99672 B.01
IBAN NL84 RABO 0376 9475 27 **SWIFT/BIC KODE** RABONL2U

Været

Den østafrikanske regionen har et typisk klima for land ved ekvator, noe som fører til to sesonger – tørketid og regntid. Temperaturen kan variere mye avhengig av høydemeter. Regionen går absolutt an å besøke gjennom begge årstidene og kan by på svært forskjellige landskap.

Nyttige ord for å snakke om været:

Skyer	<i>Wingu (entall) / mawingu (flertall)</i>
Kaldt	<i>Baridi</i>
Varmt	<i>Joto</i>
Regn	<i>Mvua</i>
Snø	<i>Theluji</i>
Sol	<i>Jua</i>
Vær (forhold)	<i>Hali ya hewa</i>
Vind	<i>Upepo</i>
Stor	<i>Kubwa</i>
Liten	<i>Ndogo</i>
I dag	<i>Leo</i>
I morgen	<i>Kesho</i>
I går	<i>Jana</i>

FUN FACT

Ordet for varmt på swahili er *joto*, men bare hvis varmen kommer fra solen. Hvis varmen kommer fra ild, kalles det *moto*. Så for eksempel er varmt vann «*maji ya moto*», men hvis du snakker om varmt vær, ville du sagt «*kuna joto!*» – det er varmt!

Enkle setninger om været

- *Habari ya hali ya hewa leo/ kesho?*
- Hvordan er været i dag/ i morgen?
- *Mvua/Theluji inanyesha.*
- Det regner/ snør.
- *Kuna jua/ upepo kali sana leo.*
- Solen/vinden er veldig sterk i dag.
- *Kuna joto nje lakini mi najisikia baridi sana.*
- Det er varmt ute, men jeg føler meg veldig kald.

Planter, frukt og mat

Under en safaritur kommer du over mye unik vegetasjon som er endemisk til landet. Det finnes også en overflod av vakre tropiske frukter du kan smake på, og det er alltid lurt å kunne noen ord om mat.

Planter og trær

Noen av de vanligste plantene du ser på turen din er:

Blomst	<i>Ua</i> (singular) / <i>maua</i> (plural)
Gress	<i>Nyasi</i>
Tre	<i>Mti</i>

Akasietre	<i>Mgunga</i>
Apebrødtre	<i>Mbuyu</i>
Kokospalme	<i>Mnazi</i>
Palme	<i>Mtende</i>
Pølsetre	<i>Mvungunya</i>

Frukt

Frukt finnes overalt og smaker deilig. Så sørg for å stille forberedt. Frukt er med i matpakken, og kan også kjøpes underveis.

Frukt

Eple
Avocado
Banan
Apebrødfrukt
Daddel
Jackfrukt
Mango
Appelsin
Papaya
Ananas
Graviola (piggannonna)
Sukkerrør
Tamarind
Vannmelon

Tunda (singular) / matunda (plural)

Tofaa
Parachichi
Ndizi
Ubuyu
Tende
Fenesi
Embe
Chungwa
Papai
Nanasi
Staferi
Miwa
Ukwaju (prøv iskremen!)
Tikiti maji

Mat og drikke

Nedenfor finner du noen ord som er nyttige når du snakker om mat og drikke.

Drikke	<i>Vinywaji</i>
Mat	<i>Chakula</i>
Å være mett	<i>Kushiba</i>
Å drikke	<i>Kunywa</i>
Å spise	<i>Kula</i>

Hvis du trenger noe fra listen under, kan du spørre ved si «naomba» etterfulgt av det du vil be om

Drikke		Bestikk og servise	
Alkohol	<i>Pombe</i>	Fork	<i>Uma</i>
Øl	<i>Bia</i>	Knife	<i>Kisu</i>
Kaffe	<i>Kahawa</i>	Plate	<i>Sahani</i>
Melk	<i>Maziwa</i>	Spoon	<i>Kijiko</i>
Te	<i>Chai</i>		
Vann	<i>Maji</i>		
Mat			
Bønner	<i>Maharagwe</i>		
Brød	<i>Mkate</i>		
Kylling	<i>Kuku</i>		
Chili	<i>Pili pili</i>		
Kokosnøtt	<i>Nazi</i>		
Egg	<i>Mayai</i>		
Fisk	<i>Samaki</i>		
Pommes frites	<i>Chipsi</i>		
Kjøtt	<i>Nyama</i>		
Pasta	<i>Tambi</i>		
Ris	<i>Wali (kokt)</i>		
	<i>Mchele (rå)</i>		
Saus	<i>Mchuzi</i>		
Tomat	<i>Nyanya</i>		
Grønnsak	<i>Mboga</i>		

Lokale retter

<i>Ugali</i>	En sterkt krydret maisdeig, spises med fingrene
<i>Chapati</i>	Flatbrød, spises om morgenen
<i>Mandazi</i>	En slags doughnut som spises som snack om morgenen
<i>Sambusa</i>	En matbit av smørdeig med fyll av kjøtt eller potet
<i>Nyama choma</i>	Grillet kjøtt, gjerne i store mengder, særlig omkring Arusha
<i>Matoke/Ndizi</i>	Retter med kokebanan (plantain)

FUN FACT

På samme måte som inuitter elsker snø og har forskjellige ord for den, elsker swahili-folk ris og har forskjellige ord for den:

<i>Mapuapua</i>	Frø
<i>Mpunga</i>	Ris på marken eller høstet ris som ikke er behandlet
<i>Mchele</i>	Behandlet ris, men ikke kokt (som den du kjøper i butikken)
<i>Wali eller ubwabwa</i>	Kokt ris, spises gjerne med fingrene

Fortell hva du føler

Når vi er på ferie, har vi gjerne lyst til å fortelle hva vi føler, om ikke annet for å fortelle at vi er glade for alt vi ser og får oppleve. Under finner du en liste over de mest nyttige og/eller de mest vanlige uttrykkene:

Å være (veldig) lykkelig
Å le
Å være gretten
Å være syk / ha vondt
Å være trett
Jeg har vondt i hodet
Jeg har vondt i magen
Jeg kaster opp
Å uttrykke empati

Kufuraha (sana)
Kucheka
Kununa
Kuumwa
Kuchoka
Naumwa kichwa
Naumwa tumbo
Nimetapika
Pole!

For ikke å glemme alle uttrykk du kan bruke for å si: Ingen bekymringer! *Hakuna matata, hakuna noma, bila shaka, hamna shida, hamna noma, hakuna shida, hamna tatizo, usijali.*

FUN FACT

Pole er et uttrykk som kan brukes i mange situasjoner for å vise empati, uansett om noen bare dunker borti hverandre, er syk, ber om penger og du ikke har noen, eller til og med hvis noen i familien har gått bort (*pole sana*). *Pole, pole* betyr imidlertid bare å ta det rolig.

Appendiks

Tabell 1. Personlige pronomen

Personlige pronomen					
	Entall / flertall	Nominativ	Subjekt	Objekt	Possessiv
jeg	Entall	<i>mimi</i>	<i>ni-</i>	<i>-ni-</i>	<i>yangu</i>
du	Entall	<i>wewe</i>	<i>u-</i>	<i>-ku-</i>	<i>yako</i>
han/hun/det	Entall	<i>yeye</i>	<i>a-</i>	<i>-m(w)-</i>	<i>yake</i>
vi	Flertall	<i>sisi</i>	<i>tu-</i>	<i>-tu-</i>	<i>yetu</i>
dere	Flertall	<i>ninyi</i>	<i>m-</i>	<i>-wa-</i>	<i>yenu</i>
de/dem	Flertall	<i>wao</i>	<i>wa-</i>	<i>-wa-</i>	<i>yao</i>

Tabell 2. Ofte brukte tidsmarkører

Tempus	
Tempus/tid	Tempus
presens/nåtid	<i>-na</i>
preteritum/fortid	<i>-li</i>
futurum/fremtid	<i>-ta</i>
presens perfektum	<i>-me</i>

Table 3. Spørreord

Spørreord	
Hva?	<i>Nini?</i>
Hvem?	<i>Nani?</i>
Hvor?	<i>Wapi?</i>
Hvor er du?	<i>Uko wapi?</i>
Når?	<i>Lini?</i>
Hvilken tid?	<i>Saa ngapi?*</i>
Hvorfor?	<i>Kwa nini?</i>
Hvordan?	<i>Vipi / kwa namna gani?</i>
Hvor mange?	<i>Ngapi?</i>

*Bruk dette alternativet når du spør om et spesielt tidspunkt eller en spesiell begivenhet samme dag, heller enn ordet «lini» (når).

Visste du at swahili-folket har sitt eget system for å måle tid? I swahili starter klokken ved soloppgang, går i tolv timer frem til solnedgang, og deretter ytterligere tolv timer frem til soloppgang igjen. Og siden landet ligger nær ekvator, betyr dette at klokken starter klokken 6 om morgenen (time null). Dermed blir klokken 7 om morgenen klokken 1 (*saa 1*), klokken 8 blir klokken 2 (*saa 2*) og så videre. Delen av dagen angis ved å si *asubuhi* (om morgenen), *mchana* (middag), *jioni* (ettermiddag/kveld), *usiku* (natt) ELLER *al fajiri* (tidlig om morgenen).

Det er ikke vanskelig å forestille seg at dette kan føre til morsomme misforståelser, der folk bokstavelig talt oversetter tiden til engelsk (eller omvendt) og sier at de vil møtes klokka 3, når de egentlig mener klokka 9 om morgenen!

Tabell 4. Tall

Nummer					
1	moja	11	kumi na moja	100	mia (moja)
2	mbili	20	ishirini	500	mia tano
3	tatu	30	thelathini	1000	elfu (moja)
4	nne	40	arobaini	2024	elfu mbili na ishirini na nne
5	tano	50	hamsini	35 000	elfu thelathini na tano
6	sita	60	sitini	100 000	laki moja
7	saba	70	sabini	680 000	laki sita na themanini
8	nane	80	themanini	1 000 000	milioni moja
9	tisa	90	tisini	0,5	nusu
10	kumi	99	tisini na tisa	250 000	laki mbili na nusu

Tabell 5. Snakk om interessante situasjoner du ser på reisen

Snakk om interessante situasjoner du ser på reisen	
Er det vanskelig å bære så mange ting på hodet?	<i>Je, ni ngumu kubeba vitu vingi kichwani?</i>
Kan jeg prøve å bære denne bøtten på hodet?	<i>Naomba kujaribu kubeba maji kichwani?</i>
Jeg visste ikke at man kunne flytte en seng på en motorsykkel.	<i>Sijajua kwamba kitanda inasafirishwa kwenye pikipiki.</i>
De fjellene er så vakre.	<i>Milima hiyo zinapendeza sana!</i>
Landskapet er fascinerende.	<i>Mandhari inavutia sana!</i>
Jeg elsker løver/sjiraffer/elefanter!	<i>Nawapenda sana simba/ twiga/ tembo!</i>
Jeg er overrasket over at man kan sitte fem stykker på en motorsykkel.	<i>Nashangaa kwamba watu watano wanapanda pikipiki moja.</i>

Syng på swahili

Kanskje kommer du nok til å oppleve at personalet på overnattingsstedet synger en sang når du kommer eller drar. Sangen du ser nedenfor kommer opprinnelig fra Kenya og er veldig populær. Lær den utenat så du kan syng med!

Swahili tekst

*Jambo
Jambo bwana
Habari gani?
Mzuri sana
Wageni
Mwakarebishwa
Tanzania/ Kenya/ Uganda yetu
Hakuna matata*

*Tutembea pole pole - hakuna matata
Tunywe maji mengi - hakuna matata*

Norsk oversettelse

Hei
Hei, min herre
Hvordan har du det?
Veldig bra
Gjester
Du er velkommen
til vårt Tanzania/ Kenya/ Uganda
Ikke noe problem

La oss gå sakte – det er ikke noe problem
La oss drikke masse vann – det er ikke noe problem

